

Budgetpublikation 2024-2027: Udvalgsafsnit KMU

Klima- og Miljøudvalget varetager følgende opgaver:

- Klimaindsats, både CO₂-reduktion og klimatilpasning (DK2020)
- Strategisk energiplanlægning
- Myndighedsopgaver vedrørende miljøgodkendelser, miljøtilsyn, jord, grundvand, drikkevand, råstofindvinding, vand, varme, spildevand, badevandskvalitet, vandløbsområdet, kystbeskyttelse samt rottebekæmpelse
- Sektorplanlægning; spildevandsplan, indsatsplan for grundvandsbeskyttelse og vandforsyningsplan, varmeplan
- Naturforvaltning, biodiversitet
- Renovation
- Kollektiv trafik

Klima- og Miljøudvalgets opgaver er reguleret efter en række love og bekendtgørelser, herunder blandt andet miljøbeskyttelsesloven, spildevandsbekendtgørelsen, naturbeskyttelsesloven, vandforsyningsloven, jordforureningsloven, kystbeskyttelsesloven, vandløbsloven, indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og varmemforsyningsregler.

Klima- og Miljøudvalgets udgifter omfatter både det skattefinansierede og det brugerfinansierede område. Udgifter på det skattefinansierede område knytter sig til miljø- og klimaindsatsen, naturforvaltningen samt kollektiv trafik. Det brugerfinansierede område vedrører renovation/affald, rottebekæmpelse og miljøtilsyn.

OPGAVER OG ØKONOMI

I mio. kr. (2024-priser) +=indtægter -=udgifter	2024 udgifter	2024 indtægter	2024 Netto	2025	2026	2027
Miljø	-20,4	3,2	-17,2	-17,5	-17,7	-17,7
Renovation	-155,9	155,2	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Busdrift	-79,3	0,0	-79,3	-79,9	-79,9	-79,9
Naturforvaltning	-9,3	0,0	-9,3	-9,4	-9,2	-9,2
Klima- og Miljøudvalget i alt	-264,8	158,4	-106,5	-107,5	-107,5	-107,5
Indeks			100	101	101	101

Tabellen ovenfor viser Klima- og Miljøudvalgets nettoudgiftsbudget i perioden 2024-2027 samt bruttobudget for 2024.

Klima- og Miljøudvalgets nettobudget udgør i alt 106,5 mio. kr. i 2024.

Den største nettoudgiftspost er busdrift med 79,3 mio. kr. Klima- og Miljøudvalget omfatter desuden det brugerfinansierede område renovation med et udgiftsbudget og indtægtsbudget i størrelsen 155 mio. kr., som finansieres ved brugernes betaling for renovation, og som skal hvile i sig selv over en årrække. Regeringen har indgået bred politisk aftale om at selskabsføre driften af affald senest i 2024. Tidshorizonten er dog uklar pga. forsinkelser i fremsættelsen af lovforslaget, der tidligst forventes fremsat efter sommeren 2024. Forberedelserne er gået i gang i samarbejde med ARGO efter at byrådet har truffet en principbeslutning om, at det er ARGO, som skal stå for driften relateret til affaldsområdet.

UDVIKLINGSTENDENSER

De væsentlige udviklingstendenser på klima- og miljøområdet, som vil præge 2024, er:

Affaldsordning for private husstande

I 2024 skal der følges op på de nye fraktioner i affaldsordningen. Der skal gennemføres målinger på kvaliteten af sorteringen samt kampagner på udvalgte fraktioner for at øge både sorteringen og kvaliteten af sorteringen.

Selskabsgørelse af det kommunale affaldsområde

Regeringen har indgået bred politisk aftale om at selskabsgøre driften af affald senest i 2024. Det betyder, at driftsdelen skal udskilles fra myndighedsdelen. Myndighedsdelen forbliver en del af kommunen. Lovgivningen er forsinket og forventes nu først at blive præsenteret i næste lovprogramperiode fra anden halvdel af 2024 med effekt fra 2025 samt en overgangsordning for implementering. Roskilde Kommuner er i samarbejde med ARGO gået i gang med forberedelserne efter at byrådet har truffet principbeslutning om, at det er ARGO, som skal stå for driften relateret til affaldsområdet.

De mere præcise rammer for området fremover kendes derfor ikke. Det ser dog ud til, at mere end i dag vil kunne gebyrfinansieres – herunder det forberedende tilsynsarbejde.

Ny lovgivning og nye regler på affaldsområdet – herunder erhvervsaffald

Erhverv har allerede fra 2022 pligt til at sortere i samme fraktioner som husholdningerne. Og de mindre erhverv, der i art og mængde har affald, der minder om husholdningers affald, har ret til at være med i de kommunale husholdningsordninger. Der skal fremover være et markant øget kommunalt tilsyn med virksomheder – herunder dokumentation for sortering og brug af nationale affaldspiktogrammer. De øgede tilsyn skal gebyrfinansieres, der skal være dokumentation for reel genanvendelse, tilsynet skal udvælges risikobaseret, og der skal være en øget opmærksomhed på kommunale vejledning og information til erhvervsvirksomheder.

Der er oprettet et statsligt gebyrtilsyn, som skal kigge på *best practice* i kommunerne for tilblivelse og dækning af affaldsgebyrer. Der er ikke meldt noget ud om, hvordan og hvornår dialogen og samarbejde med kommunerne finder sted.

Der er også kommet nye regler for direkte genbrug på genbrugspladserne i kommunen med pligt til at etablere genbrugsområder. I dem er der pligt til at give private aktører (velgørende foreninger som Røde Kors mv.) eller kommunale institutioner mulighed for vederlagsfrit at overtage genstande, der er afleveret i genbrugsområdet. I 2023 er en foreløbig implementering af forventet lovgivning godkendt. Når lovgivningen er vedtaget, kan den endelige godkendelse finde sted, og genbrugsområderne kan udvikles og sættes i drift i løbet af 2024 – nu som en integreret del af genbrugspladsdriften.

Øget fokus på håndtering af bygge- og anlægsaffald

Øgede nationale krav til håndtering af bygge- og anlægsaffald har siden 2016 medført, at antallet af sager om anmeldelse af bygge- og anlægsaffald er steget markant. Det stabilt højere niveau er stagneret i 2023 og forventes uændret i 2024.

Fortsat høj bygge- og anlægsaktiviteter udfordrer myndighedsområdet

Aktivitetsniveauet er fortsat højt i Roskilde Kommune - herunder med byfortætning, selvom der i 3. kvartal 2023 er oprettet 15% færre byggesager sammenlignet med 2022. Projekter og

byggerier foregår ofte på forureningskortlagte ejendomme, hvilket forventes at betyde fortsat mange myndighedsbehandlinger i 2024. Samtidig betyder nye udviklingsområder som Sct. Hans vest og udbygning af Sortebrødre Plads, at der genereres sager vedrørende miljøundersøgelser, jordhåndteringer og byggeri på forurenede ejendomme.

Udarbejdelse af støjstrategi for trafikstøj

En støjstrategi for trafikstøj for Roskilde Kommune forventes til politisk vedtagelse primo 2024.

Vand- og Klimatilpasningshandleplan

Vand- og klimatilpasningsstrategien er fra 2012 og er udmøntet i Vand- og Klimatilpasningshandleplaner. Seneste for perioden 2023-2026 blev politisk vedtaget september 2023. Handleplanen indeholder blandt andet indsatser for klimabetingede tilpasninger til øgede regnmængder og stigende vandstand i fjorden, så risikoen for oversvømmelser reduceres. Fokus i 2023-2026 er særligt på 1) tilpasning af særligt truede lokaliteter ved skybryd i Roskilde by, 2) kvalificering af de indsatser i byerne, som er nødvendige og skaber merværdi samt 3) langsigtet reduktion af byens befæstede areal i kombination med flere grønne arealer. Handleplanen revideres som udgangspunkt årligt. Næste revision er i 2024/2025. Klimatilpasning er en del af og i overensstemmelse med DK2020 indsatsen.

Vandområdeplaner

Ifølge den nye statslige vandområdeplan for 2021-2027 skal der gennemføres lokale fysiske indsatser til forbedring af vandløb på i alt ca. 17 km vandløb fordelt på Gedebæksrenden (tilløb til det nye afløb fra St. Kattinge Sø), Østrup Bæk (tilløb til Gundsømagle Sø), Maglemose Å (opstrøms tilløb af Himmelev Bæk), Hove Å nedstrøms for Gundsømagle Sø, Svogerslev Møllebæk (tilløb til Svogerslev Sø), Vandløb fra Brordrup (i Langvad Å-systemet og Skensved Å (øvre del). Forinden skal der udføres forundersøgelser i de enkelte vandløb for at fastslå omfang og fordeling af de kommende års indsatser. Der er statslig refusion af kommunens udgifter til de udførte forundersøgelser og den efterfølgende realisering af indsatserne.

Desuden planlægges det i de kommende år at udarbejde detailprojekter om genåbning af rørlagte vandløb med højt naturpotentiale, der ikke er omfattet af den statslige vandplan.

Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse

Indsatsplan for grundvandsbeskyttelsen i Roskilde Kommune er vedtaget. I 2024 arbejdes med at implementere planens indsatser, herunder overvågning af vandkvalitet, frivillige aftaler om pesticidfri drift i udpegede områder med videre. Endvidere forventes vandsamarbejdet mellem vandværker at starte op i løbet af 2024.

Vandforsyningsplan

Vandforsyningsplanen står over for en mindre revision midtvejs i planperioden. Revisionen omfatter blandt andet en revurdering af enkelte vandværkers vandforsyningsområder. Revisionen forventes afsluttet i 2024.

Grusgravning

Der graves fortsat grus flere steder i Roskilde Kommune. Råstofgravning i Darup forventes at starte primo 2024. Der er for den sydvestlige del af Milen-området søgt om at grave grus på et areal lige under 25 ha. For resten af det samlede Milen-område, som er udlagt til råstofgravning, må der forventes at blive søgt om gravetilladelser løbende over de næste årtier. Disse

sager kræver tværgående indsats, da der for flere kommunale områder skal udarbejdes høringssvar til regionen og til kommunale dispensationer og myndighedsgodkendelser.

PFAS

Der ses en stigning i antallet af lokaliteter, hvor der er mistanke om eller påvist PFAS forurening. Der kommer løbende nye oplysninger om hvilke brancher, der har brugt PFAS og hvilke medier (f.eks. regnvand, slam, forbrændingsanlæg) PFAS findes i. Disse sager kræver en tværgående indsats, da PFAS udgør en risiko for grundvand, græsning og spredes via vandløb og spildevand, herunder udledning til recipient. Der skal løbende vurderes påbud efter jordforureningsloven, spredningsveje, risiko for mennesker og miljø samt tages stilling til kontrolprogrammer for vandværker og ikke almene vandforsyninger. I 2024 fortsætter indsatsen med kildeopsporing og undersøgelser via de afsatte midler i den grønne pulje.

Genanvendelse af jord i byen

I forbindelse med bygge- og anlægsarbejder flyttes store mængder jord over lange afstande med CO₂ belastning til følge. Forvaltningen har deltaget i et større EU-projekt i samarbejde med blandt andet RUC, Gate21, Bygherreforeningen og Høje Taastrup Kommune. Projektet har vist et stort potentiale for CO₂ reduktion ved at minimere den mængde jord, som opgraves ved byggeri. Forvaltningen vil i 2024 have fokus på implementering og udbredelse af relevante værktøjer internt og til bygherrer.

Rottebekæmpelse

Der bliver i første kvartal 2024 udført undersøgelse om resistens blandt rotter i Roskilde Kommune. Resultatet kan få betydning for den fremtidige bekæmpelsesmetode og vil fremgå af den nye rottehandleplan, der skal udarbejdes i 2024 for perioden 2025-27. Byrådet besluttede den 25. oktober 2023, punkt 216, at rottebekæmpelse skal skattefinansieres fra 2027.

Naturforvaltning

Samarbejdet med lokale lodsejere om naturforbedringer fortsætter - biodiversiteten øges ved eksempelvis afgræsning, rydninger og etablering af vandhuller. I det fredede Værebros Ådal er realiseringen af plejeplanen i gang gennem en øget naturplejeindsats.

Grøn Blå Strategi

I 2024 arbejdes på at gennemføre strategiske opkøb og udtag af arealer til skov og natur med fokus på klima, biodiversitet og rekreation. Der arbejdes med omlægning fra landbrugsjord til natur mellem Roskilde og Svogerslev. Der realiseres en kommunal skovrejsning ved Langdyssegård i Viby, og der samarbejdes med HOFOR og Naturstyrelsen om udvidelse af Himmelev Skov, hvor der i 2024 skal tilplantes 40 ha ny skov og planlægges for den næste tilplantning på 60 ha. Der arbejdes med nye stiforbindelser og faciliteter i bl.a. Boserupkilen. Der er desuden fokus på at øget biodiversitet, pleje af truede arter samt naturpleje i samarbejde med borgerne. Flere vandløbsprojekter skal realiseres i 2024, som bl.a. øvre Viby Å.

Varmeforsyning

Opdateret varmeplan er politisk godkendt i 2022 og centralt i den er besked til borgere om udfasning af gas/olie og udbredelse af fjernvarme. Ultimo 2023 er projektforslagene for fjernvarme i Veddelev, Jyllinge midt, Valby/Ågerup, Viby og Gadstrup/Snoldelev godkendt, og der sættes nu gang i indsamling af tilmelding til fjernvarme i områderne. Der vil i løbet af 2024 blive afholdt borgermøder i områderne. Fokus vil være på, om der kan opnås nok tilslutning til fjernvarmen og muligheder for løbende at optimere på projekternes økonomi.

Strategisk Klima- og Energiplan

En sammenhængende Strategisk Klima- og Energiplan 2019-2022 med visioner, klare mål og strategiske pejlemærker blev vedtaget i 2019. Seneste handleplan for 2021-22 blev vedtaget medio 2021. Strategi og toårige handleplaner arbejder med indsatser inden for de tre temaer 1) Grønne løsninger hos borgere og erhverv 2) En bæredygtig kommune og 3) Grøn omstilling af energisystemer. I efteråret 2020 fik Roskilde Kommune godkendt sin *DK2020 plan* for CO₂-reduktion og klimatilpasning (se senere). Forvaltningen er aktuelt i gang med at revidere Klima- og Energiplanen i regi af *DK2020*-konceptet, og den forventes politisk behandlet primo 2024.

Klimaråd, Klimafond og Klimapris

Klimarådet inspirerer og rådgiver Klima- og Miljøudvalget om klimaindsatsen. Klimafonden støtter økonomisk op om forskellige udviklingsprojekter. Det er Klimarådet, som foreslår hvordan Klimafonden og den årlige "klimamillion" skal anvendes. Klimarådet uddeler også Klimaprisen til en virksomhed, som har gjort en særlig indsats for omstilling til grøn og bæredygtig produktion og har lokal forankring. I budgetaftalen for 2024-27 besluttede budgetparterne at nedlægge Miljøpuljen fra 2024.

Partnerskabet Grøn Puls: Energieffektiviseringer og -renoveringer

Der er som tidligere år afsat midler til at fremme indsatser blandt borgere og virksomheder med henblik på at reducere energiforbruget i bygninger mv., herunder til Roskilde Kommunes medfinansiering af videreførelse af markedsføring, netværk og formidling i *Grøn Puls Partnerskabet* mellem Roskilde Kommune, Fors A/S, Boligselskabet Sjælland og Erhvervsforum Roskilde. Partnerskabet har fokus på energieffektivisering og energirenovering hos forskellige målgrupper. Se mere om Grøn Puls [her](#).

Busser og elbusser

I 2024 fortsætter både den almindelige rutedrift - herunder driften med elbusser på ni kommunale bybuslinjer - og den åbne flexkurs-ordning. Dog reduceres rutebusdriften som led i budget vedtaget for 2024-27 med tre buslinjer fra juli 2024, på én linje bliver weekendkørslen nedlagt, og en linje bliver afkortet. Taksten på flexkurs sættes til højeste takst fra januar 2024. Der er fortsat stor usikkerheder omkring busøkonomien - især om priserne på energi.

Efter udbud af tværkommunale buslinjer vil 99 % af alle køreplantimer i Roskilde Kommune fra sommeren 2025 blive dækket af elbusser. I 2024 er det 72 % af alle køreplantimer.

Roskilde Kommune nedsætter et § 17. stk. 4 udvalg, som skal pege på nye initiativer i kollektiv trafik, blandt andet hvordan civilsamfundet kan bidrage.

POLITISKE MÅL

Byrådets klimamål

- CO₂-neutral el- og fjernvarmeforsyning i 2030,
- CO₂-neutral individuel opvarmning i 2035,
- CO₂-neutral kommune som virksomhed i 2035 og
- CO₂-neutral kommune som geografisk område i 2040.

DK2020 kommune

Roskilde Kommune var blandt de første kommuner, der blev *DK2020 Kommune*. Dermed har kommunen forpligtet sig til at udvikle en ambitiøs lokal klimahandlingsplan i overensstemmelse med Parisaftalens målsætninger. Klimahandleplanen skal 1) vise vejen til netto

nul-udledning for kommunen som geografisk område senest i 2050 og 2) vise hvordan kommunen vil tilpasse sig klimaforandringerne.

I udvikling af planen er der brugt den samme standard for klimaplanlægning som nogle af verdens største og mest ambitiøse byer i det internationale bynetværk C40 - Climate Action Planning Framework (CAPF). Roskilde Kommune har publiceret en *DK2020 rapport*, som dokumenterer, hvordan Roskilde Kommunes klimaindsats adresserer og lever op til de forskellige elementer og krav i CAPF. En del af DK2020-konceptet er, at planerne løbende monitoreres og revideres. På den baggrund er forvaltningen aktuelt i gang med en revision af planen, der forventes til politisk behandling primo 2024.

NYT I BUDGET 2024

Nye tiltag/budgetudvidelser

Der er lagt målrettede besparelsesblokke ind i budgettet i 2024 og årligt frem:

- Citylogistik genindføres ikke. Der spares 0,1 mio. kr.
- Miljøpuljen nedlægges. Der spares 0,1 mio. kr.
- Naturpleje reduceres med 0,1 mio. kr.
- Reduceret linjebusdrift samt høj takst på åben Flextur. Samlet spares 0,9 mio. kr.

Der er lagt følgende udvidelsesblokke ind i budgettet:

- Bus 217 fastholdes og Flexturs-takst øges. Samlet øges budgettet med 0,6 mio. kr. i 2025 og årligt frem.
- § 17.4 udvalg for kollektiv trafik: Der afsættes 0,5 mio. kr. i hver af årene 2024 og 2025.

De væsentligste anlægsprojekter

Pulje til opkøb af landbrugsjord/øget skovrejsning/natur fortsætter

Fra 2023 og frem er puljen øget med 0,5 mio. kr. til 5,5 mio. kr. til opkøb af landbrugsarealer mv. med henblik på mere skov, natur, biodiversitet, rekreativ værdi og CO₂-reduktion/-binding.

NØGLETAL

Nøgletalsbeskrivelse	Regnskab 2022	Budget 2023	Budget 2024
Restaffald (dagrenovation) kg/år pr. husstand	250	280	250
Papir/Karton kg/år pr. husstand	64	55	63
Glasemballage kg/år pr. husstand	46	50	46
Jern/Metal kg/år pr. husstand	10	10	10
Madaffald kg/år pr. husstand	131	145	131
Naturprægede parker ¹⁾ kr./m ²	3,4	1,2	4,1

¹⁾ Kun Roskilde Kommunes egne m² er medregnet (dvs. uden Hedeland). Der er også gennemført indsatser på private arealer med naturkvaliteter.